

Tagasiside Euroopa Parlamendi märkustele, mis on esitatud parlamendi resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2020. aasta aruande kohta

EKP asepresident esitles EKP 2020. aasta aruannet 14. aprillil 2021 Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni eriistungil.¹ 14. veebruaril 2022 osales EKP president Euroopa Parlamendi täiskogu istungil, kus EKP aastaaruannet arutati.² Järgmisel päeval võttis parlament vastu resolutsiooni Euroopa Keskpanga 2020. aasta aruande kohta (edaspidi „resolutsioon”).³

Seoses EKP 2021. aasta aruande edastamisega Euroopa Parlamendile esitab EKP oma tagasiside Euroopa Parlamendi resolutsioonis toodud märkuste kohta.⁴

1

Rahapoliitika

Seoses resolutsioonis EKP-le esitatud üleskutsega jälgida tähelepanelikult kõrgeid inflatsioonimäärasid ning võtta meetmeid hinnastabiilsuse tagamiseks on EKP ka edaspidi kindlalt pühendunud 2% inflatsioonieesmärgi saavutamisele.

EKP rahapoliitiliste otsuste püsiv eesmärk on saavutada hinnastabiilsus keskpikas perspektiivis. Sõda Ukrainas mõjutab tõsiselt euroala majandust ja on märkimisväärselt süvendanud ebakindlust. Sõja toime majandusele sõltub konflikti arengust, praeguste sanktsioonide mõjust ja võimalikest edasistest meetmetest. Inflatsioon on hoogustunud märkimisväärselt ja püsib kiire ka lähikuudel, seda peamiselt energiakulude järsu suurenemise tõttu. Alates märtsist saadud teave kinnitas EKP nõukogu ootusi, et EKP varaostukava raames tehtavad netovaraostud tuleks lõpetada kolmandas kvartalis. Rahapoliitika kalibreerimine toimub jätkuvalt andmepõhiselt, kajastades muutuvat hinnangut majandusväljavaatele. EKP on valmis kõiki oma rahapoliitilisi instrumente oma volituste piires ja vajaduse korral paindlikult kohandama, et tagada keskpikas perspektiivis inflatsiooni stabiliseerumine 2% tasemel.

Mis puudutab viidet EKP rahapoliitiliste meetmete vajalikkuse, sobivuse ja proportsionaalsuse tagamise ja jälgimise kohta, siis hindab EKP neid aspekte pidevalt oma rahapoliitiliste otsuste tegemisel. Selle hindamise käigus analüüsib

¹ Vt EKP [veebileht](#).

² Vt EKP [veebileht](#).

³ Vastu võetud resolutsiooni tekst on kättesaadav Euroopa Parlamendi [veebilehel](#).

⁴ Tagasiside ei hõlma küsimusi, mis on tõstatatud Euroopa Parlamendi resolutsioonis pangandusliidu kohta. Neid teemasid vaadeldakse [EKP järelevalveülesannete täitmist käsitlevas aastaaruandes](#). Tagasiside pangandusliitu käsitlevate märkuste kohta resolutsioonis avaldatakse edaspidi käesoleva aasta jooksul.

EKP rahapoliitiliste meetmete tõhusust ja tulemuslikkust hinnastabiilsuse saavutamisel, nende kasulikkust ja võimalikke kõrvalmõjusid, samuti meetmete koostoimet ja tasakaalu ajas. See on eriti oluline muude rahapoliitiliste instrumentide kui tavapäraste baasintressimäärade kasutamise korral. Hindamise tulemus võib mõjutada nii meetmete rakendamise intensiivsust kui ka nende koosseisu, mida saab kohandada võimalike kõrvalmõjude piiramiseks või kõrvaldamiseks.⁵

Mis puutub resolutsioonis tehtud viidetesse madalate intressimäärade mõju kohta ettevõtetele, reformide ja investeeringute stimuleerimisele ning pensioni- ja kindlustussüsteemidele, siis võtab EKP eespool nimetatud proportsionaalsuse hinnangus arvesse kõiki reaalmajanduse ja finantssüsteemiga seotud olulisi aspekte. EKP rahapoliitilisi instrumente jälgitakse pidevalt, et tagada nende proportsionaalsus põhikirjajärgse eesmärgi saavutamiseks, eriti kuna kõrvalmõjud finantssüsteemile ja sellest väljapoole võivad süveneda, mida kauem madalate intressimäärade keskkond püsib.

Seoses EKP rahapoliitiliste instrumentide tõhususega, sealhulgas suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO) mõjuga reaalmajandusele ja eeskätt väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, on EKP rahapoliitikat kohandatud nii, et see tagab likviidsuse jõudmise kõikidesse majandussektoritesse. Suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu pakutakse euroala pankadele rahastust väga soodsate intressimääradega, tingimusel et nad jätkavad laenuandmist reaalmajandusele, mis on eriti oluline suure ebakindluse ajal. Üldiselt on rohkelt tõendeid selle kohta, et suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid on väga tõhusalt vähendanud pankade rahastamiskulusid ning toetanud pangalaenude andmist ettevõtetele ja kodumajapidamistele, sealhulgas likviidsuse pakkumist mikroettevõtetele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, kes toetuvad eeskätt pangalaenudele.⁶ Pandeemia ajal on meetmeid tõhustatud mikro- ja makrotasandi usaldatusmeetmete ning eelarvepoliitika toel, eeskätt riigipoolsete tagatiste ja moratoriumiskeemide abil. Aprillis 2020 võttis EKP kasutusele suunatud tagatisnõuete leevendamise paketi, mille peamine fookus on väiksematele ettevõtetele, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjatele ja eraisikutele antavatel laenudel.⁷ Pangad saavad neile gruppidele antavaid laene rahastada suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide soodsaid tingimusi kasutades ning sellega laenuandmist toetada. Kõigi nende rahapoliitika meetmete eesmärk on aidata kaasa soodsate rahastamistingimuste püsimisele, leevendades sedakaudu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamispiiranguid ning suurendades nende vastupanuvõimet finantsšokkidele. EKP jälgib ka edaspidi tähelepanelikult väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamistingimusi, eelkõige aastas

⁵ Näiteks on EKP suunatud pikemaajalistest refinantseerimisoperatsioonidest (TLTRO) välja jätnud kodumajapidamiste hüpoteeklaenuid, et piirata riski, et laenuandmine hoogustab eluasemehindade jätkusuutmatut tõusu. Teine näide on ülelikviidsuselt makstavate intresside kaheastmeline süsteem, mis võeti kasutusele selleks, et vältida negatiivsete intressimäärade mõju rahapoliitika pangapõhisele ülekandumisele.

⁶ Lisateabe saamiseks vt artikkel „[TLTRO III and bank lending conditions](#)”, EKP majandusülevaade 6/2021.

⁷ Vt EKP [pressiteade](#) „ECB announces package of temporary collateral easing measures”, 7. aprill 2020.

kaks korda läbiviidava EKP küsitluse (SAFE) raames, mis käsitleb euroala ettevõtete juurdepääsu rahastamisele.⁸

Seoses Kreeka riigivõlakirjade kõlblikkusega avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames märgib EKP, et ehkki Kreeka riigivõlakirjade krediidikvaliteet on viimastel aastatel pidevalt paranenud, ei küüni see veel nimetatud ostukava kõlblikkuskünniseni. Kreeka riigivõlakirjade kõlblikkuse üle avaliku sektori väärtpaberite ostukava tarbeks otsustab EKP nõukogu, lähtudes mitmest asjaolust, sealhulgas riskijuhtimise kaalutlustest. Ehkki Kreeka avaliku sektori väärtpabereid ei ole avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames seni ostetud, on EKP toetav rahapoliitika aidanud märkimisväärselt kaasa sealsete rahastamistingimuste leevendamisele, millest annavad tunnistust Kreeka kodumajapidamistele ja mittefinantsettevõtetele väljastatavate pangalaenuude ajalooliselt madalad intressimäärad.⁹ EKP säilitab tugeva kohalolu Kreeka riigivõlakirjade turul, reinvesteeringutes soetatud võlakirju pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava (PEPP) raames, kus Kreeka valitsuse emiteeritud turukõlblikud võlaväärtpaberid on kõlblikud erandkorras. EKP jätkab kõigi PEPPi raames hoitavatelt akumuleerunud väärtpaberitelt nende tähtaegumisel laekuvate tagasimaksete reinvesteeringut vähemalt kuni 2024. aasta lõpuni. Kui täheldatakse rahapoliitika mõju Kreeka majandusse sujuvat ülekandumist ohustavaid riske, võib EKP PEPPi raames tehtavaid reinvesteeringuid eri riikide lõikes paindlikult kohandada, et hoida ära turu põhjendamatu killustumine.¹⁰ Samuti aktsepteeritakse Kreeka riigivõlakirju ajutiselt tagatisena eurosüsteemi laenuoperatsioonides ja see jääb nii vähemalt seni, kuni jätkub Kreeka riigivõlakirjade reinvesteering PEPPi raames.¹¹

2 Inflatsioonieesmärk ja selle mõõtmine

Mis puudutab EKP uut inflatsioonieesmärki ja resolutsioonis viidatud arvestusliku võrdlusaluse puudumist eesmärgi määratlemisel, siis on EKP seisukohal, et parim viis hinnastabiilsuse säilitamiseks on hoida inflatsioonimäär keskpikas perspektiivis 2% tasemel. See hinnastabiilsuse eesmärgi kvantitatiivne määratlus on lihtne ja selge ning seda on hõlbus selgitada, mistõttu kinnistab see inflatsiooniootusi eelduste kohaselt paremini. Suunatus keskpikale perioodile on oluline selleks, et võtta arvesse inflatsiooniprotsess ja rahapoliitika ülekandumises esinevat ebakindlust ning seda, et rahapoliitika abil ei saa inflatsiooni lühiajalises perspektiivis täielikult kontrollida, sest see kandub majandusse ja inflatsiooni üle erineva viitajaga. Keskpika perioodi pikkus ei ole fikseeritud ja see ei kattu tingimata EKP ja eurosüsteemi ekspertide ettevaate perioodiga. Selle asemel sisaldab see teatavat paindlikkust, et hinnata šokkide algpõhjuseid ja jätta kõrvale ajutised šokid, mis võivad taanduda iseenesest, samuti

⁸ Vt „Küsitlus ettevõtete juurdepääsu kohta rahastamisele“, EKP veebileht.

⁹ Lisateabe saamiseks finantstingimuste kohta Kreekas vt ka EKP presidendi kiri Euroopa Parlamendi liikmele Dimitrios Papadimoulisele, 4. veebruar 2022.

¹⁰ Vt EKP rahapoliitilised otsused, 16. detsember 2021.

¹¹ Vt EKP pressiteade „ECB announces timeline to gradually phase out temporary pandemic collateral easing measures“, 24. märts 2022.

need šokid, mis põhjustavad kompromisside tegemist poliitikas, suunates inflatsiooni ja toodangut ajutiselt eri suundades (nagu see on tarnešokkide puhul).¹²

Mis puudutab omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulude kaasamist ühtlustatud tarbijahinnaindeksisse (ÜTHI), siis märgib EKP, et Eurostat ja riiklikud statistikaametid arutavad praegu tihedas koostöös Euroopa Keskpankade Süsteemiga (EKPS) seda, kuidas järgida EKP nõukogu soovitus nimetatud kulude järkjärguliseks kaasamiseks ÜTHIsse. Nagu kirjeldatud EKP uues rahapoliitika strateegias, on netosoetamise meetod EKP nõukogu hinnangul eelistatud lähenemisviis omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulude ÜTHIsse kaasamiseks. See meetod kajastab hinnamuutusi kuludes, mis on seotud kodumajapidamiste sektoris uute eluruumide ostuga, aga ka omaniku kasutuses olevate majade ja korterite omandiga. Konkreetsed sammud omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulude täielikuks kaasamiseks ÜTHIsse on esitatud teekaardi vormis.¹³ Asjaomased hinnaindeksid, ÜTHI ja omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksi töötab välja, koostab ja neid levitab Euroopa statistikasüsteem, mis hõlmab Eurostatit ja ELi liikmesriikide statistikaameteid. Seega on otsuse tegemine EKP nõukogu kehtestatud nõuete rakendamise viisi kohta Euroopa statistikasüsteemi pädevuses. Mis puudutab võimalikku mõju ÜTHI-le, siis EKP ekspertide esialgse analüüsi kohaselt ei ole omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksiga kombineeritud ÜTHI-inflatsioonimäärad viimase kümne aasta jooksul märkimisväärselt erinevad ÜTHI-inflatsioonimääradest ilma omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulud arvestamata.¹⁴

Seoses tarbimiskulutuste adekvaatse hindamisega on EKP seisukohal, et omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulude ÜTHIsse integreerimise eesmärk on tarbijahindade inflatsiooni parem kajastamine, mõistes samal ajal, et tarbimiskomponenti eraldada on keeruline. Oma praeguses vormis hõlmab ÜTHI tegeliku eluasemeüüriga seotud kulutusi ning ka omanike ja üürnike jooksvaid kulusid.¹⁵ Seevastu kõige olulisem osa omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kodumajapidamiste kuludest – majade ja korterite ost ning eluruumi omamisega seotud kulud või ka hinnangulised elamiskulud omaniku kasutuses oleval eluruumis – ei kajastu ÜTHIs üldse. Seega ei hõlma ÜTHI eluasemeturgudega seotud hinnamuutusi täielikult. Samal ajal on

¹² Lisateabe saamiseks vt artikkel „The ECB's price stability framework: past experience, and current and future challenges”, EKP üldtoimetised nr 269, september 2021.

¹³ Lisateabe saamiseks vt „An overview of the ECB's monetary policy strategy”, punkt 3, EKP, juuli 2021 ja President Christine Lagarde'i kõne kuulamisel Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis, 15. november 2021.

¹⁴ Analüüsist selgub, et hinnaindeks, mis ühendab ÜTHI ja omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksi, annab tulemuseks inflatsioonimäärad, mis on praegustest ÜTHI-inflatsioonimääradest tsüklilisemad. Ajavahemikul 2012. aastast 2020. aastani olid erinevused väikesed, ulatudes maksimaalselt -0,3 protsendipunktini ja +0,3 protsendipunktini, keskmiselt aga +0,1 protsendipunktini. Lisateabe saamiseks vt artikkel „Owner-occupied housing and inflation measurement”, EKP majandusülevaade 1/2022. Artiklis selgitatakse ka ÜTHI ja omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksi ühendamisest moodustatud indeksi omadusi, selle aluseks olevat statistilist kontseptsiooni ja koostamismeetodeid ning samme, mis tuleb astuda, enne kui omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulud saab lõpuks ÜTHIsse integreerida.

¹⁵ Jooksvad kulud hõlmavad väiksemateks remonditöödeks vajaminevate materjalide ja teenuste, eluruumiga seotud kindlustuse, elektri, gaasi ja muude kütuste, veevarustuste, reovee eemaldamise ja jäätmekogumise kulusid.

oluline märkida, et kooskõlas oma õigusliku alusega peaks ÜTHI keskenduma üksnes tarbimiskulutustele ja seega välistama investeeringud. Tarbimiskomponendi eraldamine on aga keeruline küsimus nii kontseptuaalsest kui ka tehnilisest vaatepunktist.¹⁶ Tarbimiselemendi eraldamise võimalusi omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksitest tuleb põhjalikult uurida, sest praegu ei ole selleks veel üldiselt aktsepteeritavaid ja veenvaid meetodeid.¹⁷ Et jõuda lõpuks laialdaselt tunnustatud meetodis kokkuleppele, on vaja ette võtta põhjalikum analüüs, mida võiksid vajaduse korral teha ühiselt Euroopa statistikasüsteem, EKPS ja muud asjast huvitatud rahvusvahelised organisatsioonid. Selline analüüs on omakorda eeltingimus omaniku kasutuses olevate eluasemetega seotud kulused hõlmava ametliku ÜTHI koostamiseks. Konkreetsete eelduste seadmine selles vallas tehtavate edusammude viisi ja ajaraami suhtes oleks praegu ennatlik. Peale selle tuleb edendada ka omaniku kasutuses olevate eluasemete hinnaindeksi õigeaegsuse ja sageduse tagamist, enne kui nimetatud eluasemetega seotud kulud saab ÜTHIsse lisada.

3

Kliimamuutused

Mis puudutab EKP uut tegevuskava ja selle kliimamuutuste vastu võitlemise meetmete üksikasjalikku teekaarti kliimamuutusi käsitlevate kaalutluste tõhusamaks kaasamiseks EKP poliitikaraamistikku¹⁸, siis märgib EKP, et 2022. aastaks kokkulepitud vahe-eesmärkide saavutamiseks ollakse rakendamise ajakavaga graafikus. Nende hulgas on tagatisvarade raamistiku ja varaostudega seotud üksikasjalik avalikustamiskooste kava, eurosüsteemi bilansi katseline stressitest ja ettevõtlussektori varaostukava raamistiku kohandamise ettepanekud. Tegevuskava rakendamine sõltub osaliselt mõneta asjaomastest ELi poliitikameetmetest ja algatustest keskkonnanähtlikkust puudutava teabe avalikustamise ja aruandluse valdkonnas ning samas ka toetab neid. See tähendab, et mis tahes viivitus asjaomaste õigusaktide, näiteks ettevõtete jätkusuutlikkuse aruandlust käsitleva direktiivi jõustumisel mõjutab tõenäoliselt ka vastavate EKP meetmete ajakava. EKP märgib tungivat vajadust võtta vastu ja rakendada ettevõtete jätkusuutlikkuse aruandlust käsitlev direktiiv ning kutsub kaasseadusandjaid üles tagama, et direktiivi jõustumine, aruandluse alguskuupäev ja hõlmatud üksuste ulatus kajastaksid asjakohaselt selle esmatähtsust.

Lisaks nimetatud tegevuskavale võtavad EKP ja eurosüsteem kliimamuutusi käsitlevaid kaalutlusi arvesse juba paljudes valdkondades. Näiteks ostab EKP

¹⁶ Üks oluline probleem, mis on seotud netosoetamise meetodi rakendamisega ÜTHIs, on eluaseme kahtlane olemus. Esmapiilul võib eluasemeostu pidada varaliseks investeeringuks, ent ostjal võivad olla erinevad kavatsused: ta võib kasutada eluaset üksnes investimiseesmärgil (seda välja üürides) või eeskätt tarbimiseesmärgil (kasutades seda omanikuna ise). Kuna eluruumi väärtus aja jooksul kasvab, saab sellest tulu ka omanikust kasutaja ning seega kasutatakse eluruumi nii investimiseks kui ka tarbimiseks.

¹⁷ Senistes aruteludes on arvatud, et omaniku kasutuses oleva eluruumi all olevat maad võib pidada investeeringukomponendiks, seda ka seoses asjaoluga, et maa väärtus kasutamisel ei vähene. Samas võib ka väita, et ehitise ost on samuti investeering. Rahvamajanduse arvepidamises liigitatakse nii maa kui ka ehitise ost investeeringuks. Seega kui järgida rahvamajanduse arvepidamise meetodit, võiks eluruumi ostuga seotud omaniku kasutuses olevate eluasemete kulused pidada mittetarbimiskuludeks.

¹⁸ Vt EKP [pressiteade](#) „EKP esitleb tegevuskava kliimamuutusi käsitlevate kaalutluste kaasamiseks oma rahapoliitika strateegiasse”, 8. juuli 2021.

varaostukavade raames regulaarselt rohelisi võlakirju ja võtab kliimariske arvesse hoolsusmeetmete rakendamisel ettevõtlussektori võlakirjade ostude puhul. Finantsstabiilsuse ja pangandusjärelevalve valdkonnas avaldas EKP 2021. aasta septembris oma esimese majandusülese kliimarisikide stressitesti meetodika ja tulemused¹⁹ ning käivitas 2022. aasta jaanuaris järelevalvealase kliimarisikide stressitesti.²⁰ Peale selle määratles EKP kliima- ja keskkonnariskidega seotud riskipositsioonid ühe peamise kõrvaldamist vajava haavatavusena oma 2022.–2024. aasta järelevalveprioriteetides.²¹ Ühtlasi on EKP juures loodud kliimamuutuste keskus, mis aitab ära kasutada asutusesiseseid eriteadmisi ja kujundada EKP kliimaalaseid eesmärgi.²²

Seoses ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava ja turuneutraalsuse põhimõttega märgib EKP, et töö selles vallas jätkub. EKP rahapoliitika operatsioonidega seoses rakendatavate kliimamuutuste vastu võitlemise meetmete üksikasjaliku ülevaate üheksandas tegevuspunktis käsitletakse EKP võetud kohustust kohandada ettevõtlussektori varaostude raamistikku, lisades sellesse kliimarisikidega seotud kriteeriumid kooskõlas EKP volitustega.²³ Need kriteeriumid hõlmavad emitentide kontrollimist vähemalt Pariisi kliimakokkulepet rakendavate ELi õigusaktide alusel. EKP ostude võrdlusaluste potentsiaalse kallutatuse hindamine, milles võetakse arvesse ka turu võimalikku ebatõhusust, saab sisendiks mõeldavate alternatiivide väljatöötamisel, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud neljandas tegevuspunktis. Töö, mis on seotud ettevõtlussektori varaostukava raamistiku kohandamise konkreetsete ettepanekute väljatöötamisega 2022. aasta keskpaigaks, on kooskõlas nimetatud üksikasjaliku teekaardiga ja ettepanekute rakendamine on kavandatud 2022. aasta lõpu.

Mis puudutab resolutsioonis EKP-le tehtud üleskutset kiirendada tööd roheliste võlakirjade osakaalu suurendamiseks EKP portfellis, märgib EKP, et temaatilise investeerimisstrateegia tulemusel EKP omavahendite portfellis on roheliste võlakirjade osakaal kasvanud 2021. aasta seisuga 7,6%ni. EKP ostab rohelisi väärtpabereid otse järelturult ja investeringute kaudu eurodes nomineeritud roheliste võlakirjade investeerimisfondi (EUR BISIP G2), mis on mõeldud keskpankadele ja mille Rahvusvaheliste Arvelduste Pank (BIS) käivitas jaanuaris 2021. EKP kavatses eelolevatel aastatel seda osakaalu veelgi suurendada, mööndes samal ajal mõningaid raskusi, mis tulenevad EKP omavahendite portfelli passiivsest haldamisest ja roheliste võlakirjade küllaltki väikesest likviidsusest järelturul. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 123 sätestatud keskpankade rahastamise keelu tõttu ei saa EKP osta riigivõlainstrumente esmasturult.

Mis puudutab kliimaga seotud riskide lisamist EKP tagatisvarade raamistikku, siis märgib EKP, et töö asjakohaste kliimamuutustest tulenevate riskide

¹⁹ Vt EKP [pressiteade](#) „Firms and banks to benefit from early adoption of green policies, ECB’s economy-wide climate stress test shows”, 22. september 2021.

²⁰ Vt EKP [pressiteade](#) „EKP pangandusjärelevalve alustab 2022. aasta kliimarisikide stressitesti”, 27. jaanuar 2022.

²¹ Vt „EKP pangandusjärelevalve – ühtse järelevalvemehhanismi 2022.–2024. aasta järelevalveprioriteetid”, 7. detsember 2021.

²² Vt EKP [pressiteade](#) „ECB sets up climate change centre”, 25. jaanuar 2021.

²³ Vt EKP [pressiteade](#) „Kliimamuutuste vastu võitlemise meetmete üksikasjalik ülevaade”, 8. juuli 2021.

arvesse võtmiseks eurosüsteemi laenuoperatsioonide osapoolte tagatisvarade hindamis- ja riskikontrolliraamistiku läbivaatamisel jätkub. Uue

kõlblikkuskriteeriumina või tagatiste ja varaostude puhul erikohtlemise alusena kehtestab EKP avalikustamissoodused erasektori varade suhtes. EKP märgib, et samal ajal kui töö üksikasjaliku plaani väljakuulutamiseks 2022. aastal kulgeb kavakohaselt, võetakse selle algatuse rakendamisel arvesse ELi poliitikameetmeid ja algatusi keskkonnasäästlikkust puudutava teabe avalikustamise ja aruandluse valdkonnas, nagu on kirjeldatud eespool. Samuti märgib EKP, et tema tegevuskava hõlmab ka riskihindamise võimekuse suurendamist. Sellega seotud tegevuste hulgas on eurosüsteemi bilansi kliimarisikide stressitestide kasutuselevõtmine 2022. aastal ja hinnangu andmine sellele, kas eurosüsteemi krediidihindamisraamistikus aktsepteeritud reitinguagentuurid on avalikustanud vajaliku teabe selgitamiseks, kuidas nad võtavad kliimamuutustest tulenevaid riske arvesse oma krediidireitingutes. Lisaks sellele töötab EKP välja miinimumstandardid kliimamuutustest tulenevate riskide kaasamiseks oma sisereitingutesse.

EKP nõustub, et on oluline teha koostööd rahvusvaheliste võrgustikega ja arendada dialoogi kodanikuühiskonnaga. EKP osaleb aktiivselt ja intensiivselt keskpankade ja järelevalveasutuste finantssüsteemi keskkonnahoidlikumaks muutmise võrgustiku (NGFS) töös²⁴ ja annab sisulise panuse ELi poliitilisse tegevuskavasse ELi aluslepingutes sätestatud nõuandva funktsiooni raames.²⁵ EKP on ka kestliku rahanduse platvormi liige ja vaatleja Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) kestlikkusaruandluse nõukogus. Rahvusvahelisel tasandil toetas EKP kindlalt kestliku rahanduse ja kliimarisikidega seotud tegevuskavasid mitmesugustes rahvusvahelistes foorumites, sealhulgas G7s²⁶ ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas²⁷. Euroopa tasandil panustas EKP Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) kestliku rahanduse võrgustiku ning EBA läbipaistvuse ja aruandluse allrühmade töösse. Samuti osaleb EKP aktiivselt institutsioonidevaheliste võrgustike töös, et vahetada osalevate institutsioonide sisemiste keskkonnajuhtimissüsteemidega seotud teavet ja parimaid juhtimistavasid.²⁸ Mis puutub dialoogi kodanikuühiskonnaga, siis hindab EKP kõrgelt kodanikuühiskonna organisatsioonide tähtsat rolli kliimamuutustealase teadlikkuse kasvatamisel ja nende panust EKP pädevusse kuuluvate poliitikameetmete aruteludesse.²⁹ EKP roll kliimamuutustega võitlemisel oli 13. jaanuaril 2022 peetud

²⁴ 2021. aastal andis EKP märkimisväärse panuse kõikidesse NGFSi töösuundadesse (mikrotasandi usaldatavusnõuded ja järelevalve, makrofinantskeskkond, keskkonnahoidliku rahastamise osakaalu suurendamine, andmelünkade täitmine ja teadusuuringud) ja õigusteemade töörühma töösse.

²⁵ 2021. aastal avaldas EKP mitu arvamust oma pädevusvaldkonda kuuluvate õigusaktide eelnõude kohta, mille hulgas olid näiteks ettepanek ettevõtete jätkusuutlikkuse aruandlust käsitleva direktiivi kohta ja ettepanek, mis käsitleb määrust Euroopa roheliste võlakirjade kohta. Samuti osales EKP temaatilistel aruteludel ELi foorumites, näiteks ECOFINi, eurorühma ning asjaomaste komiteede ja töörühmade kohtumistel, ning vahetas teavet Euroopa Parlamendiga.

²⁶ Eeskätt G7s, G20s, taastatud G20 kestliku rahanduse töörühmas ja G20 andmelünkade algatuses.

²⁷ EKP panustas Baseli pangajärelevalve komitee kliimaga seotud finantsriskide kõrgetasemelise rakkerühma töösse ja osales aktiivselt kolmes finantsstabiilsuse nõukogu töösuunas, mis tegelevad kliimaga seotud küsimustega.

²⁸ Nende hulka kuuluvad institutsioonidevaheline keskkonnajuhtimisrühm, mis hõlmab Euroopa Liidu institutsioone ja asutusi, ning keskpankade keskkonnavõrgustik, mis ühendab Euroopa riikide keskpanku eesmärgiga vahetada teavet institutsioonide keskkonnategevuse tulemuslikkuse kohta ja korraldada üritusi teadlikkuse suurendamiseks.

²⁹ Lisateabe saamiseks vt EKP veebilehe rubriiki [kodanikuühiskonna seminaride](#) kohta.

kodanikuühiskonna seminari teema³⁰ ja EKP kavatseb korraldada kliimaga seotud seminare tulevikus veelgi.

Seoses resolutsioonis esitatud üleskutsega tõhustada tööd kliimakaalutluste kaasamiseks EKP tavapärasesse tegevusse märgib EKP, et 2021. aastal teatas ta oma otsusest viia kooskõlla organisatsiooni 2030. aastaks seatud keskkonnanägemisega Pariisi kliimakokkuleppe eesmärgiga piirata globaalset soojenemist 1,5 C-ni industriaalühiskonna eelse tasemega võrreldes.³¹ Selle kohustusega kaasneb ka EKP avaldatava CO₂ jalajälje määratluse laiendamine, mis muudab selle mõju nähtavamaks kogu väärtusahela ulatuses. CO₂ jalajälje laiendatud määratlus tehakse teatavaks EKP 2022. aasta keskkonnanaruandes koos ajakohastatud keskkonnajuhtimiskavaga, mis sisaldab EKP eesmärke ja eespool kirjeldatud üldiste keskkonnanägemiste saavutamiseks kavandatud meetmeid. Lisaks sellele on EKP kooskõlas Euroopa Parlamendi möödunud aasta resolutsioonis tehtud nõudega lisanud oma 2021. aasta aruandesse peatüki, mis võtab kokku EKP lähenemisviisi keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkonna kestlikkusega seotud küsimustele, mis määrati kindlaks olulisuse hindamise kaudu.³² Samuti on EKP registreeritud ELi keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemis (EMAS) ning alates 2010. aastast sertifitseeritud vastavalt ISO 14001 standardile, tehes pidevaid jõupingutusi, et tõhustada keskkonnakaalutluste siseprotsessidesse integreerimise viisi.

4

Digitaalne euro, makseteenused, krüptovarad ja küberturvalisus

Mis puudutab resolutsioonis EKP-le tehtud üleskutset tagada avalikkuse poolt digitaalse euro suhtes esitatud ootuste täitmine, siis EKP nõustub, et digitaalne euro peab vastama inimeste maksevajadustele. Digitaalse euro peamine eesmärk on säilitada üldsuse juurdepääs keskpanga rahale ja selle täielik kasutatavus üha enam digitaliseerunud majanduses. Et seda eesmärki täita, peab olema inimestel soov seda kasutada. Uurimisetapis analüüsitakse seega digitaalse euro esmatähtsaid funktsioone – see peab olema riskivaba, lihtsalt kättesaadav ja tõhus digitaalsel kujul keskpangaraha – ja need prioriseeritakse. EKP suhtleb uurimisetapis aktiivselt spetsiaalsete küsitluste ja fookusrühmade kaudu suure hulga sidusrühmadega, sealhulgas kodanike ja kaupmeestega.³³ Lõpuks on väga oluline ka kooskõla Euroopa ametiasutuste ja institutsioonide vahel, võttes arvesse nende vastavaid volitusi ja sõltumatust. Seetõttu jätkab EKP tihedat koostööd Euroopa Parlamendiga ja kohustub pärast uurimisetapis tehtud edusamme suhtlema

³⁰ EKP juhatuse liige Frank Elderson ja EKP kliimamuutuste keskuse juhataja Irene Heemskerck kohtusid 15 kodanikuühiskonna organisatsiooni esindajatega ning arutasid, kuidas EKP integreerib kliima- ja keskkonnakaalutlusi oma töösse.

³¹ Vt „2021 update of the ECB’s Environmental Statement”, EKP.

³² Vt punkt 43 Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2020. aasta aruande kohta (2020/2123(INI)).

³³ Vt EKP pressiteade „ECB publishes report on payment preferences as part of digital euro investigation phase”, 30. märts 2022.

digitaalse euro teemal regulaarselt Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoniga.³⁴

Seoses viidetega EKP TARGET2 operatsioonidele ja küberturvalisusele jälgib EKP koos eurosüsteemiga, et EKP nõukogu poolt detsembris 2021 heakskiidetud tegevuskava, mille eesmärk on 2020. aastal toimunud intsidentide järel tehtud soovitude rakendamine, viidaks õigeaegset lõpule.

Mitmed kõnealuseid soovitusi hõlmavad meetmed võeti kasutusele juba 2021. aastal ning valdav osa ülejäänud meetmetest rakendatakse 2022. aasta lõpuks.³⁵ Turuosalisi hoitakse nende meetmete kasutusele võtmisega kursis. Seoses küberturvalisusega lepiti 2018. aastal kokku mitmes kübervastupidavusvõime tõhustamise meetmes eesmärgiga tugevdada TARGET2 kübervastupidavusvõimet ja need meetmed on nüüdseks täies ulatuses rakendatud.³⁶ Järgmised kübervastupidavusvõime tõhustamise meetmed võetakse kasutusele 2022. aasta lõpu poole. Samal ajal edendab EKP oma järelevaatamisülesandeid täites aktiivselt Euroopa finantsturu infrastruktuuride kübervastupidavusvõimet, nõudes neilt näiteks eurosüsteemi kübervastupidavusvõime järelevalvega seotud ootuste täitmist. Samuti toetab EKP Euroopa finantsturu infrastruktuuride kübervastupidavusvõimet ohuteabel põhineva läbistustestimise abil Euroopa ohuteabel põhineva eetilise koostöö raamistiku (ELI TIBERi raamistik) kaudu. EKP teeb ka pidevalt koostööd peamiste finantsturu infrastruktuuridega ja oluliste sidusrühmadega üleeuroopaliste finantsinfrastruktuuride kaitseks loodud euro kübervastupidavusvõime nõukogu kaudu teemadel, mis puudutavad teabevahetust, kriisiohjet, koolitust ja teadlikkust ning kolmandate osapoolte küberriskide juhtimist.

Seoses resolutsioonis EKP-le esitatud üleskutsega tagada asjakohane tasakaal finantstehnoloogia valdkonnas toimuva innovatsiooni ja finantsstabiilsuse tagamise vahel tunnistab EKP kasu, mida finantsinnovatsioon võib finantsteenuste valdkonda tuua, muutes need mugavamaks, tõhusamaks ja ühiskonna laiematele segmentidele kättesaadavamaks.

Nende kasulike aspektide realiseerumise eeltingimus on hästi toimiv finantssüsteem, mis suudab asjakohaselt ja tõhusalt ohjeldada kaasnevaid finantsstabiilsust ohustavaid riske ning täita muid avaliku poliitika eesmärke (nt turu terviklikkus, turuinfrastruktuuride ja maksete sujuv toimimine ning tarbijate ja investorite kaitse). EKP toetab ka edaspidi finantsinnovatsiooni, pidades silmas vajadust piisavate kaitsemeetmete järele põhimõttel „samad riskid, samad reeglid”.

Mis puutub krüptovarade arengu jälgimisse, siis on EKP tõhustanud krüptovaradest tulenevate finantsstabiilsust ohustavate riskide jälgimist ning hoiab samuti aktiivsemalt silma peal krüptovarade mõjul rahapoliitika ülekandumisele ning turuinfrastruktuuride ja maksete sujuvale toimimisele.

2021. aastal avaldas EKP mitu arvamust, milles soovitas muu hulgas laiendada jälgitavusnõudeid krüptovaraülekannetele, töötada välja uus kindel krüptovarade suhtes kehtiv erikord ning tõhustada finantssektori küberturvalisust ja

³⁴ Vt Fabio Panetta [kiri](#) Euroopa Parlamendi liikmele Irene Tinaglile EKP nõukogu otsuse kohta käivitada digitaalse euro projekti uurimisetapp, 14. juuli 2021.

³⁵ Vt Fabio Panetta [kiri](#) Euroopa Parlamendi liikmele Irene Tinaglile 2020. aastal TARGETi intsidentidest tulenevate soovitude rakendamiseks koostatud tegevuskava kohta.

³⁶ Vt „[Cyber resilience oversight expectations for financial market infrastructures](#)”, EKP, detsember 2018.

tegevuskerksust.³⁷ Lisaks sellele avaldas eurosüsteem novembris 2021 elektroonilisi maksevahendeid, -skeeme ja -süsteeme hõlmava eurosüsteemi järelevaatamisraamistiku (PISA raamistik).³⁸ Samuti toetab EKP oma osalemise kaudu rahvusvahelistes standardimisasutustes ennetavalt krüptovarade, stabiilsete krüptovarade ja detsentraliseeritud rahandusega seotud riskide maandamisele suunatud rahvusvaheliste standardite väljatöötamist.

Mis puudutab resolutsioonis väljendatud muret teatavates liikmesriikides pangandussektori tarbijalepingutes kasutatavate ebaõiglaste klauslite ja tavade pärast, siis soovib EKP korrata, et Euroopa seadusandja on hoidunud EKP-le tarbijakaitsega seotud ülesannete andmisest. Nii on ühtse järelevaevemehhanismi määruse põhjenduses 28 selgitatud, et järelevaevülesanded, sealhulgas tarbijakaitseülesanded, mida ei anta EKP-le, peaksid jääma riiklikele asutustele.³⁹ Seega vastutavad tarbijakaitseülesannete täitmise eest liikmesriikide asutused.

5 Institutsioonilised küsimused

Mis puutub resolutsioonis esitatud üleskutsesse tõhustada veelgi EKP läbipaistvust ja aruandluse korda, siis hindab EKP kõrgelt rolli, mida täidab Euroopa Parlament EKP aruandekohustuse tõhusale täitmisele kaasaaitamisel ning EKP ja kodanike vahel ühenduse loomisel. Viimastel aastatel aruandekohustust kujundanud paindlikkus on olnud tõhus ja taganud selle, et Euroopa Parlamendi ja EKP vahelised suhted arenevad jätkuvalt kooskõlas asjaomaste arengutega. Samal ajal on EKP avatud edasisteks aruteludeks, et leida, kuidas ta saaks koos Euroopa Parlamendiga olemasolevaid aruandlustavasid veelgi tõhustada. Need arutelud peavad toimuma aluslepingu raames ja võtma täielikult arvesse EKP sõltumatust. Lisaks sellele on EKP, järgides oma rahapoliitika strateegia läbivaatamise raames korraldatud arvamusiütuste ajal väljakujunenud tava, pühendunud sisuka dialoogi jätkamisele laiema avalikkuse ja kodanikuühiskonnaga. Septembris 2020 algatas EKP kord kvartalis toimuvad kodanikuühiskonna seminarid⁴⁰ (mille üht näidet mainiti punktis 3 kliimamuutuste kontekstis) ning uurib lisaks uusi kohtumisvorme, nagu ümarlauaarutelud, mis võimaldaksid aktiivsemat suhtlust ja arvamuste vahetust kodanikuühiskonna organisatsioonidega nii korrapärastel kui ka erikohtumistel. Laiemat üldsust silmas pidades on EKPs väljatöötamisel strateegiad ühenduses olemiseks ja dialoogi

³⁷ Vt Euroopa Keskpannga arvamus, 30. november 2021, ettepaneku kohta võtta vastu määrus, millega laiendatakse jälgitavusnõudeid krüptovaraülekannetele (CON/2021/37) (2022/C 68/02), Euroopa Keskpannga arvamus, 19. veebruar 2021, ettepaneku kohta võtta vastu määrus, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (CON/2021/4) (2021/C 152/01), ja Euroopa Keskpannga arvamus, 4. juuni 2021, seoses ettepanekuga Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust (CON/2021/20) (2021/C 343/01).

³⁸ Vt EKP pressiteade „The Eurosystem oversight framework for electronic payments (PISA) is published“, 22. november 2021. Raamistikus on sätestatud rahvusvahelistel standarditel põhinevad järelevaatomispõhimõtted, mille alusel saab hinnata elektrooniliste maksevahendite, -skeemide ja -süsteemide, sealhulgas digitaalsete maksetokenite (nt makseskeemis kasutatavad krüptovarad ja stabiilsed krüptovarad) ja digirahakoti pakujate turvalisust ja tõhusust.

³⁹ Vt nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriuülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevaev poliitikaga.

⁴⁰ Seminaridel esinevad EKP otsusetegijad ja eksperdid, kes avavad mitmesuguseid üldhuvitavaid teemasid ning osalevad aruteludes kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajatega.

pidamiseks euroala kodanikega. Kaalutakse mitmesuguseid virtuaalseid, füüsilisi ja ka hübriidformaate, mis aitavad jõuda suure hulga eri rahvustest, vanuserühmadest ja sotsiaalmajandusliku taustaga kodanikeni.

Seoses resolutsioonis EKP-le tehtud üleskutsega tagada auditi- ja eetikakomitee liikmete sõltumatus, märgib EKP, et komiteeliikmete sõltumatus on sõnaselgelt sätestatud auditikomitee mandaadis ja eetikakomitee asutamisosuses. Hiljutised algatused tugevdada veelgi komiteeliikmete sõltumatust, näiteks nõue, et välisliikmed peavad esitama huvide deklaratsiooni, on ellu viidud.⁴¹ Ehkki põhjalikke teadmisi EKP institutsioonilisest ülesehitusest, ülesannetest ja kohustustest peetakse komiteede sujuvas ja tõhusas toimimises esmatähtsaks, mõistab EKP täielikult, et erineva kogemuse ja taustaga liikmed toovad ka olulist lisaväärtust. Seega on mõlema komitee koosseis avatud välisliikmetele ja juba mitu aastat kuuluvad eetikakomitee liikmeskonda ühe valitsusvälise organisatsiooni kõrgeim eetikanõunik ja Rahvusvahelise Valuutafondi endine eetikanõunik.

Mis puudutab EKP nõuanderühmade koosseisu, siis märgib EKP, et need rühmad on loodud tõhusa ja tulemusliku vahendina, mis võimaldab EKP-l koguda vahetult eriotstarbelist turuteavet. Arvestades EKP ülesandeid ja nagu ka teistel suurematel keskpankadel, on EKP-l tihe suhtlus finantsturu osaliste ja teiste majandustegevuses osalejatega, et muu hulgas kontrollida rahapoliitiliste operatsioonide ja maksesüsteemide infrastruktuuri nõuetekohast toimimist ja teenuste kvaliteeti, ning need tagada.⁴² EKP on kõnealuste rühmadega suhtlemisel täiesti läbipaistev ja avaldab nende ülesanded, liikmete koosseisu, koosolekute päevakorrad ja kokkuvõtted oma veebilehel.⁴³

Seoses EKP vihjeandmise vahendiga märgib EKP, et see on täielikult kooskõlas ELi rikkumisest teatamise direktiivi põhimõtetega.⁴⁴ EKP raamistik sisaldab kasutajasõbralikku anonüümse vihjeandmise vahendit ja rangeid eeskirju rikkumisest teatajate kaitsmiseks kättemaksu eest. 2021. aastal laekus ligikaudu kaks kolmandikku rikkumisteavitusi selle uue vahendi kaudu ja neist üle poole esitati anonüümsetl.

Mis puutub resolutsioonis esitatud viidetes naiste vähesele esindatusele EKP juhatuses ja EKP nõukogus, siis märgib EKP, et tema ei otsusta nende kahe otsustusorgani koosseisu üle. EKP juhatuse liikmete ametisse nimetamise kord on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingus.⁴⁵ Muudatuste tegemine

⁴¹ Vt [Auditikomitee – huvide deklaratsioon](#), EKP, 31. märts 2022.

⁴² Lisateabe saamiseks vt ka EKP presidendi [kiri](#) mitmele Euroopa Parlamendi liikmele EKP suhtluse kohta väliste osapooltega, 23. jaanuar 2018.

⁴³ Vt näiteks [võlakirjaturuekspertide kontaktrühm](#), [rahaturuekspertide kontaktrühm](#), [valuutaturuekspertide kontaktrühm](#) ja [EKP operatsioonijuhtide rühm](#).

⁴⁴ Vt EKP 20. oktoobri 2020. aasta [otsus](#), millega muudetakse Euroopa Keskpanga personalieeskirju seoses vihjeandmise vahendi kasutuselevõtuga ja rikkumisest teatajate kaitse parandamisega (ECB/2020/NP37), ning Euroopa Keskpanga 27. oktoobri 2020. aasta [otsus](#) (EL) 2020/1575 vihjeandmise vahendi kaudu edastatud rikkumiste teabe hindamise ja edasise käsitlemise kohta, kui asjaomane isik on EKP kõrgetasemeline töötaja (EKP/2020/54).

⁴⁵ EKP juhatuse liikmed nimetab Euroopa Ülemkogu Euroopa Liidu Nõukogu soovitusel, konsulteerides eelnevalt Euroopa Parlamendi ja EKP nõukoguga. Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 283 lõige 2 ning Euroopa Keskpanga Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja käsitleva protokollil artikkel 11.2.

Euroopa Liidu toimimise lepingu rakendamise viisis seoses EKP juhatuse liikmete valikumenetlusega kuulub Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendi pädevusse.

Mis puudutab EKP tööd sooliselt tasakaalustatud esindatuse tagamiseks kõikidel ametikohtadel organisatsiooni hierarhias, siis märgib EKP, et soolise tasakaalu suurendamine on olnud EKP tegevuskavas tähtsal kohal alates esimeste soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide seadmisest 2013. aastal. Need eesmärgid olid suunatud naiste osakaalu kahekordistamisele EKP juhtivatel ametikohtadel ajavahemikul 2013–2019.⁴⁶ Tõhustades oma jõupingutusi suurema soolise tasakaalu saavutamiseks, avalikustas EKP 2020. aastal uue soolise mitmekesisuse strateegia.⁴⁷ Strateegias määratakse kindlaks sihtprotsendid, keskendudes uutele ja vabadele ametikohtadele määratud naiste osakaalule aasta lõikes ning naistöötajate üldisele osakaalule eri palgatasemetel, ja see katab ajavahemikku kuni 2026. aastani. Uued eesmärgid hõlmavad lisaks juhtivatele ametikohtadele ka muid ametikohti⁴⁸ ja nende abil soovitakse suurendada naiste osakaalu 2026. aastaks olenevalt tasemest 36%–51%ni. Veel üks eesmärk on täita vähemalt pool uutest ja vabadest eri tasemetel ametikohtadest naistega. EKP avaldab vahehindangud käesoleva aasta lõpus ja 2024. aastal. Soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi täiendavad soolist mitmekesisust toetavad lisameetmed. Nendega soovitakse toetada ja hoida andekaid naissoost töötajaid, tõhustada värbamistavasid, suurendada juhtimisvastutust, investeerida juhioskuste arendamisse ja soodustada paindlikku töökorraldust. Peale soolise tasakaalu parandamisele suunatud algatuste on EKP võtnud kasutusele meetmeid mitmekesisuse ja kaasamise edendamiseks üldisemalt. Üks neist on 2021. aastal sisse viidud kaasava juhtimise koolitus, et suurendada sellealast teadlikkust, tõhustada otsuste tegemist, koostööd ja töötajate kaasamist. Samuti on EKP käivitanud kõigile töötajatele mõeldud mitmekesisuse ja kaasamise e-kursused, milles käsitletakse oluliste teemadena muu hulgas alateadlikku kallutatust ja väärikut töökohal.

⁴⁶ 2019. aasta lõpus moodustasid naised kõrgema taseme juhtidest ligi 31% (2012. aasta lõpus 12%). Kõigist EKP juhtidest moodustasid naised 2019. aasta lõpus 30% (2012. aasta lõpus 17%). Kõigi EKP töötajate seas oli naistöötajate osakaal 2019. aasta lõpus 45% (2012. aasta lõpus 43%).

⁴⁷ Vt EKP [pressiteade](#) „ECB announces new measures to increase share of female staff members”, 14. mai 2020.

⁴⁸ Nende hulgas on ka järgmised ametikohad: juhtivekspert (EKP palgaastmestiku palgagrupp H), ekspert (palgagrupid F/G ja G) ja analüütik (palgagrupp E/F).